

महाराष्ट्र टाइम्स

मौनाची भाषांतरे...

महाराष्ट्र टाइम्स | Updated: 26 Oct 2020

वर्षभरात मुंबई महापालिकेत १३ नगरसेवकांनी सभागृहात एकही प्रश्न मांडला नाही . टक्क्यांपेक्षाही अधिक प्रश्न होते ते रस्ते व ११ प्रश्नांपैकी २२७० या वर्षात विचारलेल्या



राजीव काळे

- सर्वाधिक मनोरंजन करणारं ॲप! साइन-अप करून ५०० रुपये मिळवा
आपल्या सगळ्यांना इतिहास फारच आवडतो. बरा असतो तो. सोयीने वाकवता येतो, सोयीने वापरता येतो. त्याचा सगळ्यांत मोठा उपयोग म्हणजे भाषणांत त्याची पखरण करता येते आणि टाळ्या मिळवता येतात. इतिहास एखाद्या व्यक्तीचा असो, घटनेचा असो की वास्तूचा, त्याची माहिती भाषणांत उच्चरवात व आवाजाला अभिमानाची डूब देऊन केली, की वाहव्वा ठरलेली. उदाहरणार्थ

मुंबई महानगरपालिका. आता मुंबई महापालिकेशी संबंधित कुणी भाषण ठोकत असेल तर, दिमाखात उभ्या असलेल्या या वास्तूने किती दिग्गज नगरसेवक पाहिले, ते कसे पोटतिडकीने सामान्यांचे प्रश्न मांडत असत, मग त्यातल्या काहींनी पुढे कशी राज्यपातळीवर, राष्ट्रीय पातळीवर कशी दिगंत कीर्ती कमावली, याचा उल्लेख येणारच. अशा मंडळींचे स्मरण हवेच. पण फक्त इतिहासातील दिग्गजांच्या नामस्मरणाने काही होत नसते ना. ते तसे होत असते तर आजच्या, वर्तमानातील काही मंडळींचा प्रमाद त्याने धुतला गेला असता. हा प्रमाद काय? तर 'न बोलणे'. या नोंदीला आधार 'प्रजा फाऊंडेशन'ने केलेले सर्वेक्षण. हे सर्वेक्षण कसले? तर मुंबईकरांनी निवडून दिलेले नगरसेवक महापालिकेत किती प्रश्न विचारतात, कुठले प्रश्न विचारतात, कुठले विषय मांडतात आदींचे. 'प्रजा फाऊंडेशन'चा अहवाल हा सन २०१९-२०२० या काळातील नगरसेवकांच्या कामगिरीचा आहे.

या कालावधीत मुंबई महानगरपालिकेतील १३ नगरसेवकांनी प्रश्न मांडण्यासाठी सभागृहात एकदाही तोंड उघडलेले नाही. हे मौनव्रत कशासाठी? कुठले पुण्य पदरात पाडून घेण्यासाठी? की या महाशयांच्या प्रभागात एकही समस्या, प्रश्न उरलेला नाही? याबाबत त्या त्या पक्षांच्या नेतृत्वाने आपापल्या मौनी नगरसेवकांना जाब विचारला आहे की नाही, ते ठाऊक नाही. आणि या मौनींना ज्यांनी निवडून दिले त्या सामान्यजनांनी जरी जाब विचारला तरी त्याकडे दुर्लक्ष करण्याएवढी सिद्धी या मौनींनी नक्कीच प्राप्त केलेली असणार. या दुर्लक्षामागील प्रमुख कारण म्हणजे पुन्हा निवडून यायचे असेल तर लोकांचे प्रश्न सभागृहात मांडावे लागतात या मूलभूत संकल्पनेचेच क्षीण होत जाणे, लोकाभिमुखता ही निव्वळ दहीहंडी, टीशर्ट वाटणे, गणेशोत्सव, नववर्ष स्वागतयात्रा, तीर्थयात्रांची सोय, मोफत केबल जोडणी, बारशापासून मयतापर्यंतच्या कार्यक्रमांना हजेरी, लाद्या बसवून देणे, रंग फासून देणे असल्याच गोष्टींपुरती सीमित झाली असल्याचा अपसमज सगळ्याच पातळ्यांवर रूढ होणे. निवडणुकीसाठी उमेदवारी मिळण्याची, निवडून येण्याची गणिते बदललेली असताना हे असे होणे अत्यंत शोचनीय, पण अपरिहार्य. आणि सगळ्यांत महत्वाचा लक्षात घेण्याजोगा मुद्दा म्हणजे निवडून आल्यानंतर काय करायचे आहे, याचे विस्कटलेले प्राधान्यक्रम.

एका तऱ्हेची ही अंतर्मुखताच की! म्हणजे इतरांचा विचार करण्याआधी स्वतःला वारंवार, 'बाबा रे तुला काय हवे', हे विचारत राहणे आणि त्यांची पूर्तता करणे! मतदारांपर्यंत या अंतर्मुखतेची, मौनव्रताची माहिती पोहोचली तरी ते त्यांच्या रोजच्या जगण्याची लढाई लढण्यात गुंतलेले. त्यातून कुठून व्हायचा त्यांना वेळ या गोष्टींकडे लक्ष द्यायला?

या अहवालातील आणखी एक मुद्दा तर या मौनापेक्षाही भयंकर. सन २०१९-२०२० या कालावधीत मुंबई महापालिकेत विचारलेल्या एकूण प्रश्नांपैकी केवळ १२ टक्के प्रश्न हे पाणी, स्वच्छता, घनकचरा व्यवस्थापन अशा गोष्टींशी संबंधित होते. आरोग्याबाबत विचारलेले प्रश्न किती? फक्त सात टक्के. या वर्षातल्या एकूण २२७० प्रश्नांपैकी २५३, म्हणजे ११ टक्क्यांपेक्षाही अधिक प्रश्न कसले? तर, रस्ते व वास्तूंच्या फेरनामकरणाचे! या असल्या बारशांचे कौतुक नगरसेवकांना जगण्यामरण्याच्या प्रश्नांपेक्षा अधिक असावे यास काय म्हणावे? म्हणजे त्या मौनींची एक तऱ्हा नि बोलणाऱ्यांची ही दुसरी तऱ्हा. या दोन्ही तऱ्हांमध्ये मतदारांचे, सामान्यांचे भले होण्याची शक्यता कमीच. पण, वर दिलेल्या प्रचंड 'समाजोपयोगी' कामांची जंत्री म्हणजेच 'लोकाभिमुखता' असा समज जर मतदारांनीच करून घेतलेला असेल तर बोलणेच खुंटले. मग कुणी मौनात गेले काय, किंवा आणखी काही बोलले काय, सारे सारखेच. अशा स्थितीत मौनाची भाषांतरे वारंवार होत राहिली तर त्यात नवल ते काय!

Link:- <https://maharashtratimes.com/editorial/article/rajiv-kale-article-on-mumbai-municipal-corporation-corporaters-and-praja-foundation-report/articleshow/78858366.cms>